

Sørine Gotfredsens prædiken 2. søndag i advent

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato

10. december 2023

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 25, vers 1-13

Salmer

DDS 79: Stat op i gry, min Gud, stat op

DDS 77: O kom, o kom, Immanuel

DDS: 268 Zions vægter hæver røsten

DDS 80: Tak og ære være Gud

DDS 78: Blomstre som en rosengård

DDS 74: Vær velkommen, Herrens år (Advent)

Det er nok ikke sikkert, at man selv ved, om den har været til stede i ens liv. Det er ikke sikkert, at man oprigtigt kender til følelsen af at stå i en tragedie, for det er et stort ord, og selv om det jævnligt misbruges, for eksempel i forbindelse med sport og andet, hvor meget med ét kan være tabt på gulvet, uden at det har nogen dybere betydning, ved vi godt, at en tragedie er noget virkelig alvorligt. At ordet dækker over det værste, der kan ske.

Det må for eksempel siges at være en tragedie, der for tiden udfolder sig i Mellemøsten og Ukraine, hvor mennesker dræbes, tortureres og lider på ubegribelig vis. Det er en tragedie, hvis man bliver uhelbredeligt syg eller havner i en situation, hvor man ikke i tide forstår, at det også afhænger af én selv, om man kan blive ved med at føle sig meningsfuldt forankret i livet. Og endelig vil jeg sige, at det er en tragedie, når vi ikke gør os tilstrækkeligt umage med at forstå det store ansvar, vi har for årvågent at adlyde det gode. Hvis ikke vi er klar, når vi kaldes til at gøre det.

Nogle af brudepigerne i teksten i dag nærmer sig tragedien, fordi de ikke er særligt bevidste om den indflydelse, de har på deres egen skæbne. De fem tåbelige brudepiger har ikke medbragt ekstra olie til lamperne, så når brudgommen kommer – når Jesus nærmer sig for at stå ansigt til ansigt med

dem – er de ikke klar til at følge ham ind i bryllupssalen.

Tragedien lurder, og det hjælper ikke at bede de fem kloge brudepiger om hjælp, for enhver må selv sørge for at være klar. Det kan andre ikke klare for én, og vi lærer her noget om på egne vegne at være årvågen i forhold til mødet med Jesus. Ligesom vi i øvrigt bemærker, at de alle 10 brudepiger til at begynde med falder i søvn, både de kloge og de tåbelige, idet de jo alle blot er mennesker med mere eller mindre tendens til at lukke øjnene for livets alvor.

Den svaghed er vi fælles om, men der er forskel på, hvor meget vi midt i dette vilkår trods alt ønsker at være forberedt, hvilket jo er præcis, hvad advent handler om. I adventstiden forbereder vi os på at stå ansigt til ansigt med Guds søn og dermed også med os selv.

Ifølge nogen gælder dette også for vores kultur som helhed. En slags afgørelse kan i disse kaotiske og omskiftelige tider være på vej, og vi har alle en lille grad af indflydelse på, hvad der sker. Senest har den verdensberømte samfundskritiker Ayaan Hirsi Ali offentliggjort, at hun efter sin opvækst i et somalisk og voldsomt kvindeundertrykkende muslimsk miljø og en lang karriere som ateistisk forsøger af al religion nu bekender sig til kristendommen.

Hun ser denne som en helt vital forudsætning for at bevare den frie vestlige samfundsorden, og hun har desuden erkendt, at hun i sit personlige liv har behov for den kristne Ånds styrke. Hun begrundede forleden sin religiøse bevægelse med disse ord: ”... i sidste ende fandt (jeg) livet uden nogen åndelig trøst uudholdeligt – faktisk næsten selvdestruktivt (...) ateisme formåede ikke at besvare et simpelt spørgsmål: hvad er meningen og formålet med livet?” Både Ayaan Hirsi Ali som person og den vestlige verden som civilisation har brug for at mærke de kristne rødder som bolværk mod kulturel opløsning, islams udbredelse og almindelig tomhed.

Denne kvinde har altså på flere måder erkendt det kristnes betydning, og mens man skal være varsom med at bruge kristendommen som middel i kampen for at bevare en bestemt samfundsorden, er det klogt at lade sig inspirere til at overveje muligheden af, at et liv uden kristendom kan vise sig at være et liv i tragedie. For den enkelte såvel som for fællesskabet.

Når dette så nemt kan glemmes, har det at gøre med, at hvor vi tidligere var

forankret i et religiøst verdensbillede, er vi i dag mere og mere opslugt af et individuelt og følelsesbestemt verdensbillede. Som I måske har bemærket, er nogen begyndt at tale om ”oplevelsessamfundet”, der beskriver en tilstand, hvor individet er intenst fokuseret på egne følelser. Begrebet har dog været kendt længe.

Tilbage i 2002 beskrev den tyske filolog Manfred Fuhrmann netop denne oplevelsestilstand og understregede, hvordan vi europæere i den store velstand har fået ”friheden til at udfylde livstiden med indhold efter behag”. Det lyder umiddelbart dejligt, men medfører jo også risiko for, at man aldrig kan blive behaget nok og dermed fristes til at ønske sig en mere og mere perfekt og lidelsesfri tilstand.

Der ledes da også i vor tid næsten desperat efter hvile, og man kan dårligt åbne sin Berlinger uden at en eller anden mild kvinde med naturligt fald i håret forklarer, hvordan vi kan få det bedre ved at være i naturen og gøre noget ”sammen med andre”, som det hedder. Det er så himmelråbende banalt, at det nærmer sig ren idioti at trykke det i en avis, men det illustrerer også, hvordan vi nu virkelig længes efter at blive befriet fra oplevelsens tyranni.

Det er fint med det opgør, blot vi ikke kommer til at tro, at det nu er ren stillestående harmoni, vi skal søge. Vi vil så gerne afskaffe både ubehag og krænkelse og enhver følelse af ikke at være lykkelig nok, vi er nemlig for tiden optimalt forvirrede og skal først og fremmest indse, at erkendelsen af smerte og tragedie er en del af forudsætningen for virkelig at være i live. Og at være vågen i forhold til den afgørelse, der nærmer sig.

Vi skal med andre ord gøre bevægelsen væk fra oplevelse og hen til tro. Fra det evigt følelsesstyrede til det evigt taknemmelige, for som den store forfatter Dostojevskij har sagt: ”... det almene vel beror på helt andre ting end man hidtil har troet (...) Man skriver så mange bøger men overser hovedsagen: Vestens folk har mistet Kristus.” Og, kunne man tilføje, vi har mistet en del af evnen til at vente på ham. Det er derfor en helt særlig tragedie, hvis man ikke erkender, at man selv har en personlig rolle at spille i kampen for at bevare det hele, herunder også den humanisme i vore vestlige samfund, der udspringer af kristendommens absolutte hævde af ethvert menneskes værdi.

Jeg bliver mere og mere overbevist om behovet for, at vi højt erklærer, hvad

troen på det, der er større end os selv, egentlig betyder. Engang sværgede jeg mere til troen som en usynlig, næsten hemmelig indre virkelighed, et stille drama, der ikke kom andre ved, men det går ikke, at vi bliver så blufærdige og diskrete med det religiøse, at mange måske tror, at det slet ikke findes. Tiden har brug for, at vi taler meget klarere om, at der skal findes kristen tro i verden. At der skal være olie på lamperne.

De fem tåbelige brudepiger viser os, at er der ikke det, og inspirerer vi ikke hinanden til at tro, lurer tragedien, for så kan man måske ikke følge Jesus, når han kommer. Det gjorde han første gang, da han som Guds søn blev født på jorden, og det gør han hver eneste dag med sit krav om, at vi skal tjene hinanden og tage vare på vores givne virkelighed. Gør vi ikke det, kan den forgå.

Derfor skal vi væk fra vanen med bare at holde de inderlige tanker for sig selv og håbe på det bedste, mens vemod, offermentalitet og parallelle tilstande vokser frem. Vores kultur kan som sagt miste humanitet, og derudover kan den enkelte miste sans for betydningen af at være kendt af Jesus. ”Jeg kender jer ikke”, siger han til de fem tåbelige brudepiger, og hvad vil det sige ikke at være kendt af Guds søn?

Det vil sige at være én, der ikke i tide har kendt sig selv godt nok til at vide, at også jeg er et syndigt menneske med behov for frelse. I begyndelsen var selverkendelsen og viljen til at indse, at jeg ikke elsker nok, ikke er barmhjertig nok og ikke er vågen nok, hver gang det kræves af mig, at jeg skal give alt, hvad jeg kan, til den anden. Stående overfor mit medmenneske er jeg ofte som to personer indeni.

Den, der vil den anden alt godt, og den, der i sidste ende først og fremmest vil mig selv alt godt. Altid findes denne deprimerende blanding, og hver gang jeg strander i selvkredsen og måske endda ser smerten i den andens blik uden at reagere, ved jeg, at der findes en del af mig selv, som jeg slet ikke har lyst til at kende. Tilbage er bare at bede til, at den nådige Gud alligevel vil kendes ved mig, også den onde del af mig, og med den evigt vågne bøn om at blive mødt af hans barmhjertighed har man olie på sin lampe. Alt handler om at holde sig vågen, fordi man kender sin egen utilstrækkelighed og ved, at tragedien findes. At man bærer den med sig, hvor man går og står.

Jesu blik lyser mod os hver dag gennem befalingen om at elske hinanden, og

Jesu blik venter efter dette liv, hvor vi skal stå foran hans ansigt og dommen over vore liv. Den største tragedie er ikke at få del i saligheden, som gives til den, der helt lader Jesu blik bestemme, hvem man er. Den, der er villig til at opgive alt, hvad man gennem årene i kraft af sin begrænsede forstand og alle sine forvirrede følelser har ment om sig selv, og som nu i dybeste anger blot lader sig gennemskue af ham. Og så nærmer vi os det store spørgsmål, som Ayaan Hirsi Ali mener, at kun kristendommen kan besvare. For hvad er formålet med livet?”

I adventstiden lærer vi, at formålet er at have dette Jesu blik og dommen for øje, så man lever årvågent og hver dag kan skabe en lille smule lyksalighed for den, der står ved siden af. Formålet med livet er i ærefrygt for Gud at elske sin næste, og det kan man kun, hvis man ved, at tragedien findes. Og at den kan blive endegyldig.

Er de tåbelige brudepiger fortabte? Ja, det er de nok, for de har ikke forberedt sig på hans komme og erfarer nu, at vi mennesker ikke i sidste ende kan frelse hinanden fra tragedie. Vi kan låne olie til hinanden for at styrke vores kultur og som Ayann Hirsi Ali tale højt om kristendommens nødvendighed og egen længsel efter Ånd og tro. Men vi kan ikke låne olie til hinanden, når det handler om at følge Kristus ind i evigheden, da dette udelukkende beror på den enkeltes villighed til at erkende egen syndighed. Livet er én lang forberedelsestid, og de tåbelige brudepiger brugte den ikke rigtigt. Det kan vi gøre.

Måske ved man ikke med sikkerhed, om man selv har stået i en tragedie, men indsigten vokser med årene. For vi lever i tragediens skær, fordi verden er faldet, og derfor ved vi også, hvor betydningsfuldt det er at være omhyggelig med dette samtidig så helt vidunderlige liv, vi har fået.

Jesus blev sendt hertil for at lære os, at vi skal være så årvågne, at vi kan erkende vores mangelfulde væsen og den del af os, vi ikke selv har lyst til at kende. Alt imens vi kan komme til at tro på, at han, uanset hvad, har lyst til at kende os fuldt ud. Og elske os fuldt ud. Det er en tragedie ikke at være klar til at blive netop det, kendt og elsket, og i adventsdagene forbereder vi os igen på at forstå det. Og på at nå det.

Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Eksternt medie

Tags

Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-2-sondag-i-advent>